

ELS MASTOCITS EN EL CÀNCER EXPERIMENTAL DE LA RATA BLANCA

per

R. ROCA DE VINYALS

Un fet remarcable en el càncer experimental del quirà, fet notat per diversos autors (Ménétrier, Roussy, Borrel), és la infiltració de «mastzellen» que s'observa en la pell de les rates en experiència, a partir de les primeres aplicacions de quirà.

Normalment es troben en la pell de la rata abundants «mastzellen», disposades al voltant dels fol·licles pilosos, i predominant en la dermis profunda i la hipodermis fins al teixit muscular. Aquests elements són de forma ovalar, proveïts de prolongacions, d'un nucli rodó, generalment únic, però que pot ésser allargat i de vegades doble, amb una disposició de la cromatina rarament radiada, més aviat reticulada, amb dos o tres grans nuclèols. El protoplasma té uns límits irregulars i unes granulacions rodones d'igual grandària, regularment disposades en el protoplasma; està dotat d'una intensa afinitat per als colorants bàsics, propietat que va aparellada amb la metacromàsia. En la rata aquestes granulacions tenen una gran afinitat per a l'hematoxilina. Es poden descriure diversos tipus de «mastzellen», però només acceptem els quatre tipus descrits per Urtubey : 1.º, gran

cèl·lula de protoplasma ovalar; 2.ⁿ, grans cèl·lules de protoplasma retallat; 3.^r, grans cèl·lules de protoplasma estès i irregular; 4.^t, cèl·lules fusiformes. Els considerem com les fases diferents de l'evolució d'un sol element: els dos primers corresponen a formes joves en les quals les cèl·lules conserven totes les granulacions protoplasmatiques, els dos darrers són elements madurs, les granulacions dels quals surten del protoplasma, que malgrat això, conserva la seva membrana cel·lular. No hem vist mai aspectes secretoris resultant de les granulacions en el plasma intersticial. Hem observat encara un altre tipus cel·lular, més abundant en la pell tractada pel quitrà i que sembla ésser la primera fase de les formes diferenciades de l'histiocit o hemohistioblast o cèl·lula menenquimatososa indiferenciada, que constitueix les reserves histioblàstiques dels teixits, la potencialitat evolutiva de la qual es pot manifestar tant vers la forma d'un limfocit com vers la d'un polinuclear o d'una «mastzellen». Són cèl·lules de nucli rodó, de protoplasma basòfil, amb poques granulacions basòfiles. En la pell normal es troben per últim, en la dermis superficial prop de l'epidermis, petits elements estrellats, amb granulacions basòfiles, no colorades pels colors bàsics d'anilina (mètode de Gallego) i que nosaltres interpretem com a clasmocits.

Passem ara a les lesions que s'observen en la pell de les rates tractades pel quitrà. Després de 8-10 dies de tractament, a més a més d'altres lesions (alopècia, disqueratosi, queratosi, etc.), es remarca un augment dels mastocits, sobretot dels tipus 1 i 2, i també, però poc accentuat, dels tipus 3, 4 i 5 (interpretem aquest darrer com corresponent a elements joves). Aquest augment és més intens en la dermis profunda, però amb tendència a envair la dermis superficial. Aquesta invasió és molt neta al segon mes de tractament : les «mastzellen»

formen aleshores uns petits granulomes, on dominen els tipus 3 i 4. La invasió de la dermis superficial és tan intensa en certs punts, que damunt de la dermis es pot formar una capa de mastocits. Alguns mesos després de la fi del tractament pel quitrà, encara es pot observar en la dermis una gran preponderància de mastocits, però amb predomini dels tipus 1, 2 i 5.

Assenyalem un altre fet, el valor pràctic del qual pot deduir-se del paper que hom atribueix a aquests elements en histopatologia.

Malgrat la forta infiltració dels mastocits durant el tractament pel quitrà, quan, en un punt, apareix una formació neoplàsica, qualsevulla que sigui la seva malignitat, s'observa en l'estroma que rodeja aquest nucli l'absència absoluta de mastocits. Tampoc es troben elements d'aquests en els epiteliomes del quitrà : així, podem afirmar que en realitat hi ha una reacció dels mastocits sota l'acció del quitrà, però aquesta reacció és una conseqüència de la dermitis produïda, i no pas una estroma-reacció.

Conclusions. — 1.ª La dermitis produïda pel quitrà en la rata es manifesta per una intensa infiltració de mastocits.

2.ª Aquests elements són d'origen histoblàstic.

3.ª Aquesta infiltració pot produir petits granulomes de mastocits.

4.ª No té cap valor com a estroma-reacció.

*Servei del Càncer de l'Hospital de Sant Pau.
Barcelona.*